06/02/2022

Σουηδίας Κλεόπας: Οι βαρύτατες ευθύνες του αναδόχου

Οικουμενικό Πατριαρχείο / Μητροπόλεις Οικουμενικού Θρόνου

Στο Μυστήριο του Βαπτίσματος αναφέρθηκε κατά την ομιλία του στο 5ο Κυριακάτικο Αφιέρωμα, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σουηδίας και πάσης Σκανδιναυΐας κ. Κλεόπας, ο οποίος μεταξύ άλλων τόνισε ότι “είναι σοβαρή υπόθεση το να γίνει κανείς ανάδοχος, γι’ αυτό και δεν μπορούν ν’ αναλάβουν το ρόλο αυτό μη Χριστιανοί, άθεοι και άπιστοι, αλλόθρησκοι, αιρετικοί, σχισματικοί και αφορισμένοι, όσοι δεν έχουν συνείδηση των πράξεών τους και γενικώς οι ακαταλόγιστοι, όπως τα μικρά παιδιά, όσοι πάσχουν διανοητικώς κ.λπ. Επίσης, δεν μπορούν να γίνουν ανάδοχοι οι γονείς του παιδιού, οι κληρικοί όλων των βαθμών και οι μοναχοί”.

Παρακάτω μπορείτε να διαβάσετε ολόκληρη την ομιλία του Σεβασμιωτάτου:

Δανειζόμενος μία φράση του Αγίου Νικολάου του Καβάσιλα, ότι: « ἡ Ἐκκλησία σημαίνεται ἐν τοῖς Μυστηρίοις», θεωρώ ότι η επιλογή της συγκεκριμένης φράσης του αγίου, που μάς λέει ότι η Εκκλησία φαίνεται, αποκαλύπτεται στα Ιερά Μυστήρια, ταιριάζει ιδανικά στο σημερινό πέμπτο κατά σειρά Κυριακάτικο Αφιέρωμα.

Ασφαλώς, ο άγιος της Εκκλησίας μας αναφέρεται κατεξοχήν στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, για τη συμμετοχή στο οποίο, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η μετοχή στο σώμα του Χριστού, η οποία επιτυγχάνεται με το εισαγωγικό Μυστήριο του Βαπτίσματος. Συνεπώς, το «σημάδι», με το οποίο «σημαίνεται» η ύπαρξη της Εκκλησίας, είναι η Θεία Ευχαριστία, η οποία αποτελεί το κεντρικό σημείο, το πληρωτικό και δομικό στοιχείο των Μυστηρίων.

Το πρώτο από τα Μυστήρια, το εισαγωγικό μυστήριο, που μάς καθιστά οργανικά μέλη της Εκκλησίας, είναι το Μυστήριο του Βαπτίσματος. Στην Παλαιά Διαθήκη έχουμε τύπους του πραγματικού Βαπτίσματος, με τελευταίο το βάπτισμα μετανοίας του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, ο οποίος κλείνει την εποχή της Παλαιάς Διαθήκης και ανοίγει την Καινή Διαθήκη.

Ο Ιωάννης προσέφερε βάπτισμα μετανοίας, λέγοντας στο λαό, να πιστεύει σ’ Εκείνον που έρχεται μετά απ᾽ αυτόν, δηλ. στο Χριστό. Ο Ίδιος ο Θεάνθρωπος, με το παράδειγμά Του, αγίασε το Βάπτισμα, όταν βαπτίστηκε στον Ιορδάνη ποταμό.
Μετά την Ανάστασή Του, δίνει στους Αποστόλους την τελευταία Του εντολή: «Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 20, 18-19). Την εντολή του βαπτίσματος, η Εκκλησία την τηρεί από τη σύστασή της και φυσικά θα συνεχίσει να την εφαρμόζει μέχρι της συντελείας των αιώνων.

Σήμερα, καλούμαστε να μιλήσουμε για ένα θεσμό, που είναι απαραίτητος, προκειμένου να τελεστεί το Μυστήριο του Βαπτίσματος. Πρόκειται για τον Ανάδοχο, το νονό και τη νονά. Ανάδοχος είναι το πρόσωπο, άνδρας ή γυναίκα, που στέκεται εγγυητής στην Εκκλησία για την πίστη του κατηχουμένου και αναλαμβάνει τη φροντίδα μετά το βάπτισμα, να τον διδάξει τη χριστιανική πίστη.

Ο θεσμός του αναδόχου εμφανίζεται στη μορφή που γνωρίζουμε το δεύτερο αιώνα. Τα στοιχεία, όμως, της αναδοχής, φαίνεται να υπάρχουν εξ αρχής στη ζωή της Εκκλησίας, όπως μάς περιγράφει ο Ευαγγελιστής Λουκάς στις Πράξεις των

Αποστόλων. Όταν ο Ρωμαίος εκατόνταρχος Κορνήλιος έδειξε την επιθυμία να βαπτιστεί, ο Απόστολος Πέτρος θεώρησε πολύ βασικό να ρωτήσει τους απεσταλμένους του εκατόνταρχου για το ποιόν του ανθρώπου. Φυσικά όλοι μαζί βεβαίωσαν ότι ήταν δίκαιος, αξιόπιστος, «φοβούμενος τόν Θεόν καί μαρτυρούμενος ἀπό ὅλον τό ἔθνος τῶν Ἰουδαίων» (Πράξ. 10,22).

Βασική, λοιπόν, **προϋπόθεση για να γίνει κάποιος ανάδοχος είναι ότι ο υποψήφιος πρέπει να είναι εχέγγυος, να έχει την έξωθεν καλή μαρτυρία, να έχει δηλ. δώσει δείγματα ακεραιότητας και ειλικρινών διαθέσεων για τη χριστιανική του πίστη και ζωή. Η πρώτη χριστιανική κοινότητα έδειξε, επίσης, μεγάλο ενδιαφέρον για τους Εθνικούς, με καλές διαθέσεις, που ζητούσαν να ενταχθούν στη νέα πίστη.**

Ο ανάδοχος όφειλε να είναι όχι μόνο βαπτισμένος Χριστιανός ο ίδιος, αλλά και ζωντανό και συνειδητό μέλος της Εκκλησίας, να ζει δηλαδή συνειδητά τη μυστηριακή και αγωνιστική ζωή του Ευαγγελίου και όχι να είναι μόνο κατ' όνομα Χριστιανός. Για τις βαρύτατες ευθύνες του αναδόχου, ο Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης τονίζει: «πρέπει να αποδειχθεί ότι είναι αδιάβλητος ενώπιον του Θεού και ότι η βιωτή και πολιτεία του είναι ένθεος».

Ο Πατέρας της Εκκλησίας, που με απαράμιλλο ύφος περιγράφει τη φυσιογνωμία του αναδόχου και άρα την αναγκαιότητά του για το βάπτισμα, δεν είναι άλλος από τον Ιερό Χρυσόστομο. Όπως γνωρίζουμε, στην αρχή οι άνθρωποι βαπτίζονταν και σε μεγάλη ηλικία, διότι ώριμοι άνθρωποι γνώριζαν το Χριστό και πίστευαν, αλλά και διότι είχε επικρατήσει μια τάση, να αναβάλλουν το βάπτισμα, όσοι πίστευαν στο Χριστό, για το τέλος της ζωής τους.

Αυτό κυρίως συνέβαινε, επειδή το βάπτισμα, δεν απαλλάσσει μόνο από την ενοχή του προπατορικού αμαρτήματος, αλλά και από τις προσωπικές αμαρτίες. Έτσι, λοιπόν, ανέβαλαν το βάπτισμα, ώστε καθαροί να μεταβούν στην άλλη ζωή. Και αυτός ακόμη ο Ισαπόστολος Μέγας Κωνσταντίνος, που τόση πίστη είχε δείξει στη ζωή του, το βάπτισμά του το ανέβαλε στις τελευταίες ημέρες της ζωής του. Μαρτυρείται δε, ότι από τη στιγμή της βαπτίσεώς του μέχρι την ημέρα του θανάτου του δεν αποχωρίστηκε τον λευκό χιτώνα του Βαπτίσματος.

Με την επικράτηση του νηπιοβαπτισμού, ο**ι ανάδοχοι αναπλήρωσαν τη φυσική έλλειψη της πίστεως και της μετανοίας στα νήπια, φροντίζοντας μαζί με τους γονείς του νηπίου για την κατά Χριστόν μόρφωση και ανατροφή του. Γράφει και πάλι ο Χρυσορρήμων Ιωάννης, σχετικά με την αξία του έργου του αναδόχου: «Για να το εννοήσεις σκέψου, αγαπητέ, εκείνους που γίνονται εγγυητές και ανάδοχοι προσώπων που δανείζονται χρήματα, ότι περισσότερο από τον υπεύθυνο και δανειζόμενο εκείνοι υφίστανται την**

αγωνία και τον φόβο. Αν δηλαδή αυτός που δανείστηκε, φανεί συνεπής, με τη συνέπειά του κατέστησε ελαφρό το φορτίο, που ανέλαβε ο εγγυητής. Αν αντιθέτως φανεί αγνώμονας και ασυνεπής, τότε του ετοίμασε τέλεια την καταστροφή. Εάν λοιπόν όσοι αναδέχονται άλλους για χρήματα είναι απολύτως υπεύθυνοι για ολόκληρο το ποσό, περισσότερο είναι υπεύθυνοι εκείνοι που αναδέχονται άλλους και εγγυώνται για πνευματικά θέματα και για την αρετή. Ναι· πολύ ενδιαφέρον πρέπει να επιδεικνύουν γι' αυτούς που αναλαμβάνουν, προτρέποντάς τους, συμβουλεύοντάς τους, διορθώνοντας τα σφάλματά τους και δείχνοντάς τους πατρική αγάπη» (Ιω. Χρυσοστόμου, Β΄ Κατήχησις).

Είναι σοβαρή υπόθεση το να γίνει κανείς ανάδοχος, γι' αυτό και δεν μπορούν ν' αναλάβουν το ρόλο αυτό μη Χριστιανοί, άθεοι και άπιστοι, αλλόθρησκοι, αιρετικοί, σχισματικοί και αφορισμένοι, όσοι δεν έχουν συνείδηση των πράξεών τους και γενικώς οι ακαταλόγιστοι, όπως τα μικρά παιδιά, όσοι πάσχουν διανοητικώς κ.λπ. Επίσης, δεν μπορούν να γίνουν ανάδοχοι οι γονείς του παιδιού, οι κληρικοί όλων των βαθμών και οι μοναχοί.

Όπως μάς διδάσκει η Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία, στο άγιο βάπτισμα συντελείται αναγέννηση, αλλοίωση και μεταβολή της ανθρώπινης φύσεως. Ο ίδιος ο Κύριος τη χαρακτήρισε ως «γέννησιν ἐξ ὕδατος καί Πνεύματος».
Κατακλείοντας τη σύντομη αυτή εισήγηση, επιτρέψτε μου, να συμβουλεύσω τους ανάδοχους ή όσους έχουν προταθεί ή σκέπτονται να γίνουν ανάδοχοι, να κατανοήσουν και να εργαστούν με ένθεο ζήλο, να μεταλαμπαδεύσουν τη ζωή της χάριτος στο πνευματικό τους παιδί, αφού όμως προηγουμένως η ζωή αυτή αποτελέσει το δικό τους προσωπικό βίωμα.

Ασφαλώς, ο/η ανάδοχος και δώρα θα προσφέρει και θα ενδιαφερθεί για την πρόοδο του βαφτιστηριού του, αλλά κυρίως δεν θα πρέπει να λησμονεί ποτέ ότι ενώπιον Θεού και ανθρώπων είναι υπεύθυνος και θα αποδώσει λόγο στον Κύριο για την υψηλή αυτή διακονία που ανέλαβε.

Ας δώσει ο Θεός, ώστε όσοι έχουν την ευλογία να είναι ανάδοχοι και όσοι θα γίνουν ανάδοχοι, να συνειδητοποιήσουν το ύψος της αποστολής τους, για να ξεκινήσουν και να ολοκληρώσουν σωστά το μεγάλο αυτό έργο του στηριγμού και της χριστιανικής κατηχήσεως των ψυχών, που τους εμπιστεύονται οι γονείς και η Εκκλησία.
Σάς ευχαριστώ.